

ACC. N:R M. 12863:1-3.

Landskap: Västergötland Upptecknare: Siv Winelius
Härad: Vartofta Berättare: Anna Kristina Idh
Socken: Acklinga Berättarens yrke: _____
Uppteckningsår: 1953 Född år 1862 i Acklinga

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Luf. 49

L.U.F. 49

Hemmets prydnade.

(s. 1-3)

ACC. N:R M. 12863: /.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Hemmets prydande.

1

Jag växte upp på ett torp, som hette Fågelsången, under Kavlås herrgård, vars ägare på den tiden var riksmarskalken och friherren Fredrik von Essen. Far hade mycket litet tid för hemmet eftersom han från fem på morgonen till sena kvällen gjorde dagsverken för hemmanet. Mor och vi barn fick alltså sköta det mesta på torpet, som kunde föda ett par kor, en gris, får och höns.

1) Lövning.

Vi lövade till pingst och midsommar med lövruskor av björk, som ställdes längs väggarna mellan möblerna. Ibland gjorde vi en lövhydda utanför stugan. Där drack vi kaffe, när det var varmt och soligt. I den öppna spisen i rummet satte vi ibland om lördagskvällarna in björklöv.

2) Golvet.

För det mesta hackade mor granris på lördagskvällen, då hon skött om djuren. Det ströddes på golvet för att det skulle lukta gott och för att inte golvet skulle bli nedsmutsat så snart efter skurningen, som skedde varje lördag. Hemvävda trasmattor fick vi på 1870-talet och de fick sedan ligga på dagligen.

3) Väggprydnader.

Vi hade rappade väggar och tapeter fick vi inte förrän i slutet av 1870- talet. Tavlor förekom inte alls av något slag.

4) Bords- och skåpprydnader.

Duk hade vi bara vid högtider på bordet. Dessa som mor vävde själv var vita och släta utan mönster. På julen ställdes ett par ljusstakar av mässing på slagbordet med hemstöpta talgljus. Till var och en av oss barn lades en hög av "bakekakor". Dessa kakor gjordes av vanlig brödeg och var knådade i form av "kåringar".

5) Spisar.

Vi hade en öppen spis i rummet, där vi lagade all mat. I köket fanns en tegelugn, där bakningen skedde. Intill den var en hall, men den använde vi bara då vi kokade "kröser" i en stor kittel som rymde 50 - 60 liter.

6) Belysning.

I min tidiga barndom använde vi oss av talgljus, som mor stöpte av den talg vi fick efter höstslakten. Far brukade "spinga" stickor av furuved och jag minns, att när mor vävde om vinterkvällarna fick jag stå och lysa henne med sådana. Elden i den öppna spisen gav även ljus, särskilt om man lade på ett "töreträ". Senare fick vi en liten fotogenlampa utan kupa och med oljehus av metall.

ACC. N:R M. 12863:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7) Blomnor.

Vildblomnor, som vi barn plockade hade vi inomhus hela sommaren. De sattes i krukor och burkar, för särskilda blomvasar var en lyx, som inte förekom i ett torparhem på 60 - 70- talen. I fönstren hade vi endast pelargonier.

8) Andra prydnader.

Om julen ställdes ett par granruskor utanför dörren. En ljuskrona av trä med svarvade kulor och grenar av grov ståltråd, prydda med brokigt papper hängde i taket.